

Resultaten van de Roofvogeltelling 1977

Inleiding

Zoals gebruikelijk is er dit jaar, evenals in voorgaande jaren, een wintertelling van roofvogels uitgevoerd. Om de resultaten vergelijkbaar te houden met de andere jaren was hiervoor het weekeind uitgekozen dat zo dicht mogelijk bij het midden van februari viel. Dit was het weekeind van 12/13 februari. De polders Oostelijk en Zuidelijk Flevoland, en de polders aan de randmeren die liggen van Muiden tot Kampen boven de rijks-wegen Muiden - Hoevelaken en Hoevelaken - IJsselbrug, werden geheel onderzocht.

De roofvogeltelling is de zesde in de reeks waarmee in 1971 is begonnen. De resultaten van de vorige tellingen zijn te vinden in de volgende Korhanen: 1972 (6) no. 3, 1973 (7) no. 3, 1974 (8) no. 3, 1975 (9) no. 5 en 1976 (10) no. 4. Het moet mij van het hart dat een aantal medewerkers hun verslag veel te laat bij de subgroep Avifauna inleveren. Ondanks herhaald aandringen kwamen de laatste gegevens pas in oktober binnen, waardoor dit verslag onnodig laat wordt gepubliceerd.

Telgebieden

De indeling van de telgebieden bleef gelijk aan andere jaren. Deze staat aangegeven in figuur 1.

Figuur 1 - Nummering van de telgebieden

- 1 - Kampen - Elburg
- 2 - Elburg - Harderwijk
- 3 - Harderwijk - Nijkerk
- 4 - Nijkerk - Laren
- 5 - Naarden - Muiden
- 6 - Oostelijk Flevoland, westelijk deel
- 7 - Oostelijk Flevoland, oostelijk deel
- 8 - Oostelijk Flevoland, noordelijk deel
- 9 - Zuidelijk Flevoland

Weersomstandigheden

Op 11 februari stond er een matige westenwind bij een zwaarbewolkte hemel. De temperatuur was ca. 7° C. In de middag vielen er aanvankelijk enkele regenbuien, die tot 15.00 aanhielden. Na 15.30 was het weer droog. De volgende dag vertoonde hetzelfde weertype, evenals 13 februari. Op die dag waren er zelfs flinke opklaringen met zon en liep de temperatuur op tot 9° C. Het zicht was op alle dagen goed.

Methode

De methodiek verschilde niet met die van de andere jaren. Eén groep waarnemers onderzocht te voet een van de bosgebieden in de polder Oostelijk Flevoland.

Resultaten

Totaal zijn 687 roofvogels en 2 uilen gesignaleerd (fig. 2). Vergoeken met de telling van 1976 zijn er bijna 200 meer roofvogels waargenomen. Het grote verschil wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de Torenvalk en de Buijzerd, waarbij voor de eerste soort de aantallen in Zuidelijk Flevoland bepalend waren. Vanaf het begin van het onderzoek

in 1972 zijn hier nog nooit zulke grote aantallen Torenvalken waargenomen. Of er zoals elders in ons land sprake is geweest van grote aantallen overgebleven veldmuizen uit het topjaar 1976 is niet bekend. Osieck (1977) vond in Flevoland een hoog bezettingspercentage van de nestkasten (95%) en een goed broedresultaat. De zachte winter en de gunstige voedselomstandigheden kunnen ertoe geleid hebben dat een groot deel van de broedvogels en hun jongen in de omgeving van het broedgebied is gebleven. Het verschijnsel van overwinterende broedvogels is reeds door Cavé (1968) aangetoond.

De verspreiding van de Torenvalk is aangegeven in figuur 3. Blijkbaar vinden er in de loop van het winterseizoen nogal wat verschuivingen plaats. A. Vink (schrift. ned.) onderzocht vanaf november grote delen van de beide Flevopolders op de aanwezigheid van roofvogels.

Figuur 2 - Soorten en aantallen roofvogels en uilen in de resp. telgebieden

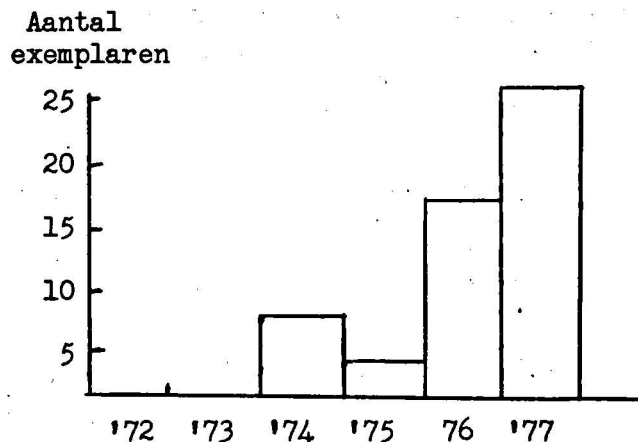
S o o r t	T e l g e b i e d									Totaal
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Buizerd	50	18	7	32	1	12	38	10	25	193
Ruigpootbuizerd	-	1	-	-	-	3	-	-	3	7
Blauwe Kiekendief	3	-	-	2	-	9	4	4	93	115
Bruine Kiekendief	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7
Torenvalk	17	11	4	47	4	34	32	20	190	359
Sperwer	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Smelleken	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Zeearend	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Velduil	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Steenuil	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1

Zijn aantallen lagen in de maanden vóór de telling 10 tot 30% hoger. Het aantal Torenvalken in de week vóór de telling van de Vogelwerkgroep is bijna gelijk. Over de gehele linie genomen waren er in bijna alle telgebieden dit jaar meer Torenvalken dan in het vorige. Dit geldt ook voor de Buizerds. Vooral de trajekten Kampen-Elburg en Nijkerk-Laren bevatten aanzienlijk meer exemplaren. In het eerste gebied was het maximum aantal Buizerds tot nu toe 38 en wel in 1972. Ook in Oostelijk Flevoland werden tot deze telling nog niet zoveel Buizerds geteld. Het aantal exemplaren dat meer geteld werd was gering (1972: 54, 1971: 60).

In Zuidelijk Flevoland is nog steeds een stijgende lijn voor deze soort waar te nemen (fig. 3). Stellig houdt dit verband met de uitbreiding van het weggennet, de begeleidende beplanting en de groei van de aangeplante bossen die tevens slaapgelegenheid bieden. De masten van de hoogspanningsleidingen die door de polder lopen dienen eveneens als uitkijkpost. Een aaseter als de Buizerd zal vanaf deze leidingen zeker iets van zijn gading vinden (Renssen 1975).

De Blauwe Kiekendief was op het moment van de telling in kleiner aantal aanwezig dan in de laatste drie jaren. Hoe betrekkelijk zo'n momentopname is, geven de tellingen van Vink (schrift. ned.) aan. Op 8 januari noteerde hij totaal 259 exemplaren, de week vóór de telling, op 5 februari waarbij de Flevopolders niet geheel werden onderzocht, nog 157 exemplaren. Een deel van de Kiekendieven was dus kennelijk al weggetrokken. De aantallen ~~88~~ en ~~99~~ kleden bedroegen resp. 18 en 97. Het mannetjes percentage in de Flevolanden was 13% (1976: 16%).

Figuur 3 - Aantal Buizerds tijdens de roofvogeltellingen in Zuidelijk Flevoland

De Zeearenden hielden zich tijdens de telling in Zuidelijk Flevoland boven de Lage Vaart op, een gebied waar zij de hele winter regelmatig waren gesignaleerd.

D.A. Jonkers

De telling was mogelijk dank zij de medewerking van de volgende personen:

E. Disselkoen-Piepers, N.J. Dwars, L.J. Dwars-van Achterbergh, A. Hartlief, G. Heisse, M.W. Heisse-Schipper, G. Immerzeel, D.A. Jonkers, C.C.M. Last-Hendriks, A. van Leyden, H. Moria, P. van der Poel, R. van Poelgeest, S. Poelstra, H.W. Reddingius-Schreuder, F. de Roder, C. Rosier, R. Sinoo, H. de Soete, H. Timmermans, A. Vermeule, Y.S. Vogel, P. Vos, J. de Wijs, W.J.R. de Wijs, M.A.F.H. de Wijs-Taboïs.

Geraadpleegde literatuur

- 1 Cavé, A.J. (1968): The breeding of the kestrel in the reclaimed area Oostelijk-Flevoland. Brill, Leiden
 - 2 Osieck, E. (1977): Resultaten van Torenvalken en Ransuilen in de Flevopolders 1976. Korhaan 11 (3): 49-52
 - 3 Renssen, T.A. (1975): Vogelsterfte in Nederland t.g.v. aanvaringen met hoogspanningsleidingen. Rijksinstituut voor Natuurbeheer Arnhem.
-